

A szótól az Igéig

A Lectio Divina hagyománya és gyakorlata

*OLI továbbképzés,
Budapest, 2025.05.29.*

1. Teológiai –spirituális alapvetés

- Több, mint módszer (*met-hodos*)
- A kinyilatkoztatott Ige és a szavak
- Nyitott történet: rólam van szó
- A teljesség keresése

2. A Lectio forrásvidékén – korai szerzetesség

- Alapelv: Mindent az írásokkal igazolni
- Egyszer megkérdezte valaki Antal abbát: „Mire ügyeljek, hogy Istennek tetsszek?” Az öreg így felelt: „Tartsd be, amit meghagyok neked: bárhová mész, mindig Isten legyen szemed előtt; bármit tegyél vagy mondj is, a szent Írásokból bizonyítsd; és ahol egyszer letelepszel, ne távozz onnan hamarosan. Erre a három dologra ügyelj, és üdvözülni fogsz!”
(Antal 5)

Az alapelv: mindent az Írásokkal igazolni

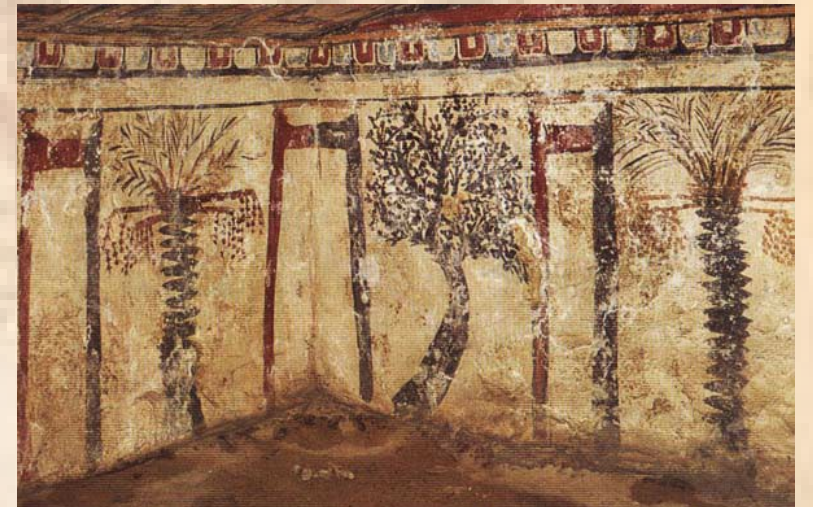
- Egyszer megkérdezte valaki Antal abbát: „Mire ügyeljek, hogy Istennek tetsszek?”
- Az öreg így felelt: „Tartsd be, amit meghagyok neked: bárhová mész, mindig Isten legyen szemed előtt; bármit tegyél vagy mondj is, a szent Írásokból bizonyítsd; és ahol egyszer letelepszel, ne távozz onnan hamarosan. Erre a három dologra ügyelj, és üdvözülni fogsz!”

(Antal 5)

Szüntelenül az Igével lenni

- 1. A vasárnapi liturgia
- 2. Zsolozsma és rövid biblikus imák a kunyhóban
- 3. Félhangos elmélkedő ismételtes (*meleté*)

- Amikor egyszer a pusztaságban ült a szent Antal abba, csüggedtség és egészen sötét gondolatok kerítették hatalmukba. Akkor így szólt Istenhez: „Uram, üdvözülni szeretnék, gondolataim azonban nem engedik. Mit tegyek szorongattatásomban? Hogyan fogok üdvözülni?”
- Amikor egy kicsit eltávolodott kunyhójától, Antal megpillantott valakit, aki rá hasonlított: ült és dolgozott, aztán felkelt munkájától és imádkozott, majd ismét leült és kötelet font, csakhamar azonban újból felállt imádkozni. Az a valaki az Úr angyala volt, akit azért küldött, hogy Antalt helyre tegye és biztos útra vezesse. És hallotta, hogy az angyal azt mondta: „Így tegyél és üdvözülni fogsz!” Amikor ezt meghallotta, öröm és bátorság töltötte el. Így tett tehát és üdvözült. (Antal 1)

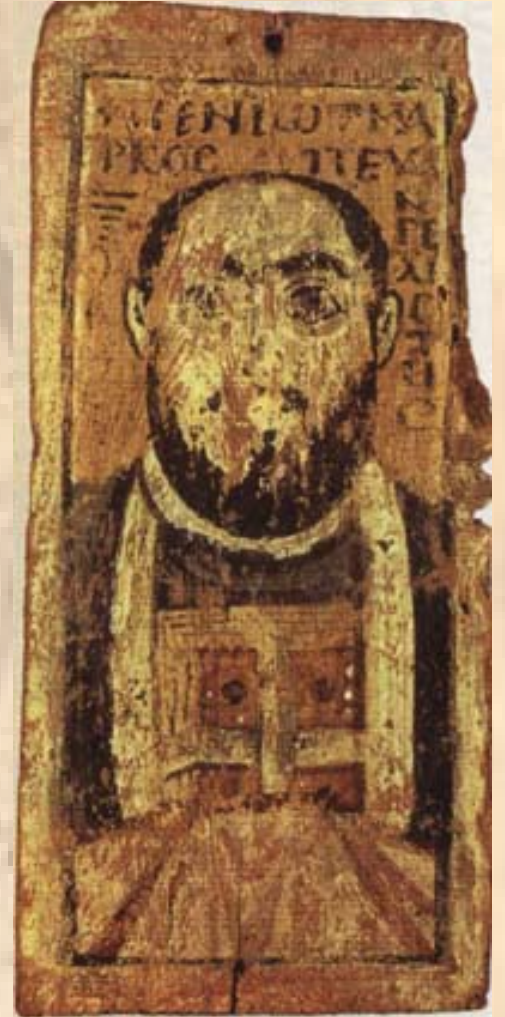
- Ammóész abba mesélte: „Én és Bitímiosz abba meglátogattuk egyszer Akhillasz abbát, és **hallottuk, amint ezen a mondaton elmélkedett: *Ne félj, Jákob, lemenni Egyiptomba* (Ter 46,3), és hosszú ideig elgondolkozott ezen az ígén.** Amikor bekopogtunk, ajtót nyitott nekünk, és megkérdezte: »Honnan vagytok?« Mivel féltünk azt mondani, hogy Kelliából, azt mondtuk: »A Nitria hegyéről.« És ő azt mondta: »Mit tehettek értetek, mivel oly messziről jöttetek?« Erre bevezetett minket. És azt találtuk, hogy éjjel sok kötelet font, s kértük, hogy mondjon nekünk egy ígét. Ő pedig ezt mondta: »Estétől mostanáig húsz ölnyi kötelet fontam, s bizony nincs szükségem rá. De nehogy az Isten valahogy megharagudjon és szememre vesse: „Miért nem dolgoztál, jóllehet tehetted volna?”, ezért fáradozom és teljes erőmből csinálom.« Erre nagy lelki haszonnal távoztunk el.” (Akhillasz 5)

Allegória és egzisztenciális bibliaértelmezés

- Ismét Poimén abba mondta: „Ha nem Nabuzardan, a főszakács jött volna, nem égett volna le az Úr temploma. (vö. 2Kir 25,8kk) Ez azt jelenti: Ha a lélek nem ernyedett volna el a falánkságban, az értelem nem esett volna el az ellenséggel folytatott küzdelemben. (Poimén 16)
- *Aki visszafordítja a tengert stb.*
- Nem azt mondta, hogy „visszafordította”, hanem hogy „visszafordítja”, mert mindez **a történet szerint** megtörtént egyszer Júdea földjén, az **értelem szerint** azonban mindörökké történik, amennyiben Isten a tanítás által az erény és a tudás területére viszi át a tomboló tenger sós hullámaintól hanyattatott, s a mindenféle szélről ide-oda hajtott lelkeket. (Evagriosz: *Schol in Ps* 65,6.)

Párbeszédben érlelődő jelentés

- Egy testvér megkérdezte Poimén abbát: „Mit tegyek?” Az öreg azt mondta neki: „Amikor Ábrahám belépett az Ígéret Földjére, sírhelyet vásárolt magának, és a sír által örökölte a földet.” (vö. Ter 23,1-20) Erre azt mondta a testvér: „Mit jelent az, hogy sír?” Az öreg így szólt: „A sírás és a gyász helyét.” (Poimén 50)

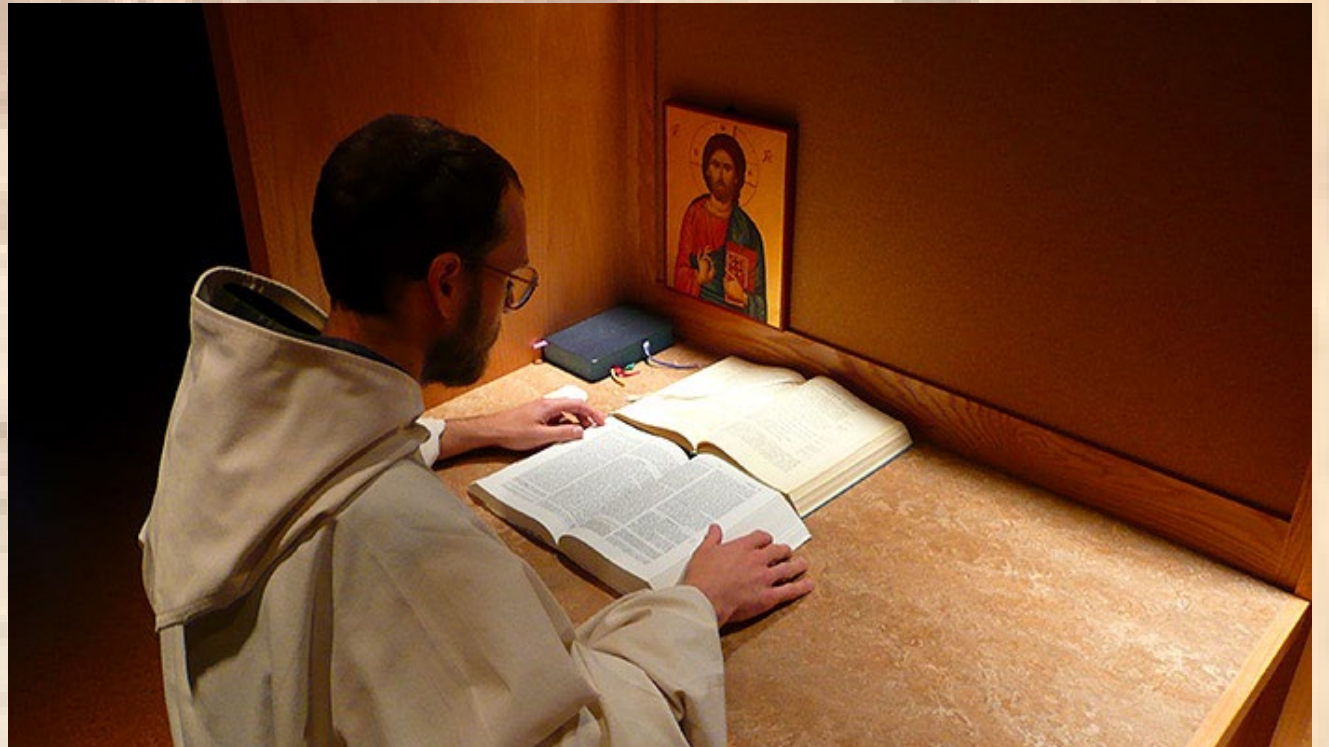

Az életre váltott Ige

- Ammónasz abba egyszer elment valahová, hogy egyen. Volt ott egy rossz hírű szerzetes. S történt, hogy jött az asszony és belépett a rossz hírű testvér kunyhójába. Amikor ezt megtudták az ott lakó szerzetesek, felbolydultak, és összegyűltek, hogy kiűzzék őt kunyhójából. Mivel pedig tudták, hogy Ammónasz püspök épp ott volt, hozzá mentek és kérték, hogy jöjjön velük. A testvér amint meghallotta ezt, fogta az asszonyt, és elbújtatta egy nagy hordóba. Amikor a sokaság megérkezett, Ammónasz abba, aki tudott a történetekről, az Isten kedvéért elfedte a dolgot. Belépett, leült a hordóra, és megparancsolta, hogy kutassák át a kunyhót. Amikor mindent átkutattak, és nem találták meg az asszonyt, ezt mondta Ammónasz abba: „Mire véljem ezt? Az Isten bocsásson meg nektek!” És miután imádkozott, elbocsátott mindenkit. Aztán megfogta a testvér kezét, és így szólt hozzá: „Vigyázz magadra, testvérem!” Ezekkel a szavakkal eltávozott. (Ammonasz 10)

3. A Lectio Divina mint módszer

- Lectio
- Meditatio
- Oratio
- Contemplatio

Karthauzi II. Guigó (1114-1193): Scala claustralium

„Amikor egy nap kétkezi munkával voltam elfoglalta, azon kezdtem gondolkodni, hogy miben áll az ember lelki gyakorlata, s gondolkodó lelkem előtt azonnal négy lelki lépcsőfok tárult fel: az olvasás (**lectio**), az elmélkedés (**meditatio**), a szóbeli imádság (**oratio**) és a szemlélődés (**contemplatio**). Ez az a lépcső, amelyen a szerzetesek az égbe emelkednek.”

- Az olvasás az írások figyelmes, összeszedett lélekkel történő vizsgálata.
- Az elmélkedés a tudásra törekvő értelem tevékenysége, melyet saját értelmi képessége vezet az elrejtett igazságok felismerésére (*Meditatio est studiosa mentis actio, occultae veritatis notitiam ductu propriae rationis investigans*).
- A szóbeli imádság a szív buzgó Isten felé fordítása, melynek célja, hogy Isten szüntesse meg a rosszat, vagy hogy elnyerhessük tőle a jót.
- A szemlélődés az Istenen csüngő értelemnek mintegy önmaga fölé való felemelkedése, mely így már az örök édesség örömét élvezzi.

- Az olvasás keresi az üdvösséges élet édességét, az elmélkedés ráatalál, az imádság kéri, a szemlélődés pedig bele is kóstol.
- Az olvasás mintegy szilárd táplálékot kínál a szájnak, az elmélkedés megrágja és megőrli, az imádság elkezdi ízlelni, a szemlélődés pedig maga az édesség, mely felvidít, és jól lakat.
- Az olvasás a héj, az elmélkedés a háj, az imádság a vágy megfogalmazása, a szemlélődés pedig a megszerzett édesség élvezete.

4. A Lectio gyakorlata ma

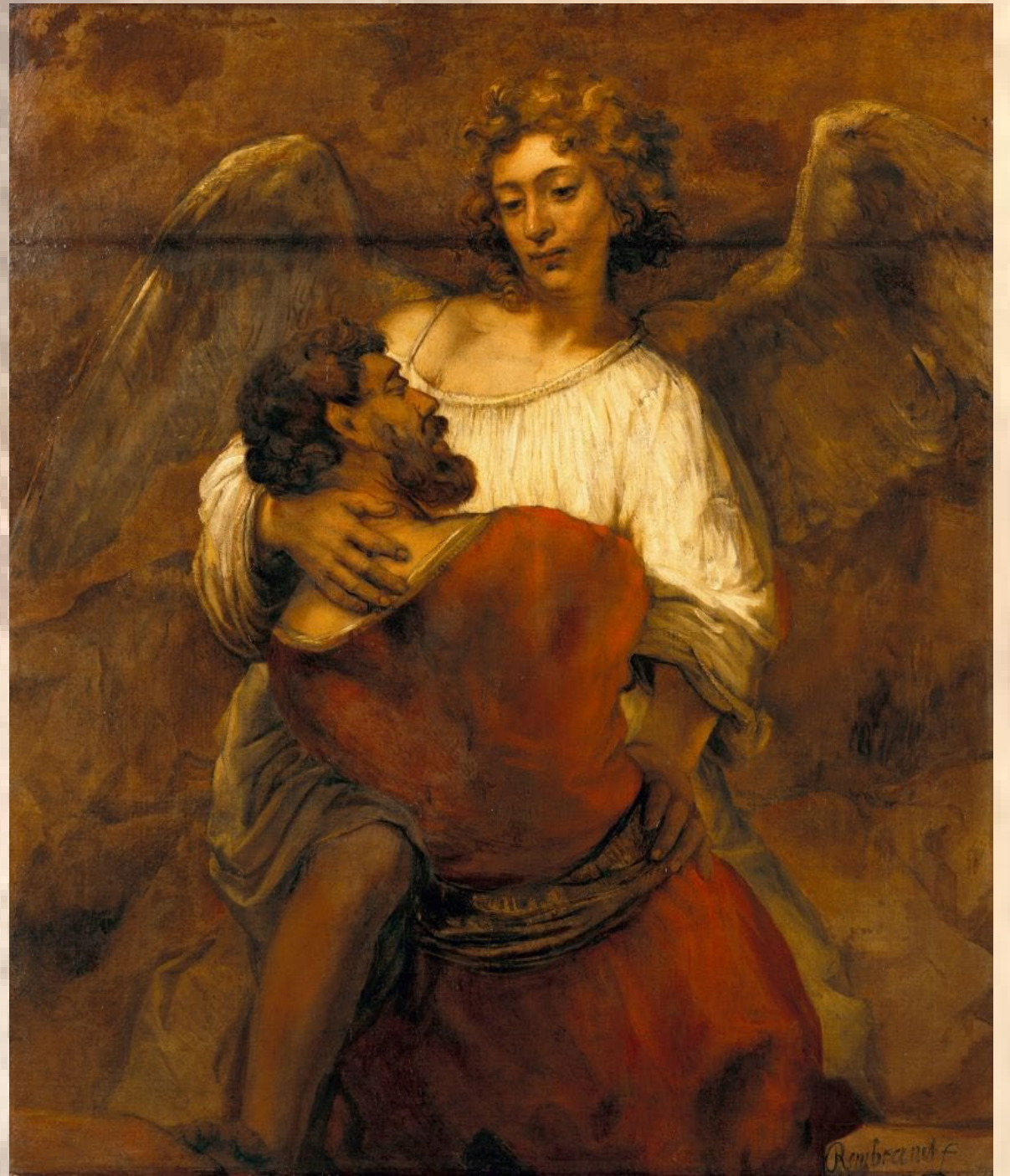
- 0. lépés: a Lélek segítségül hívása
- **Olvasás:** lelassulni a megérintődés érdekében
- **Elmélkedés** (ötletek):
 - idézetek és párhuzamos helyek,
 - aláhúzás, szófajok, szavak, lemásolni, megtanulni fejből, hangos felolvasás, „előadás”
 - kommentárok (patrisztikus és modern)
 - rajz, vers, mozgás
- **Imádság:** rövid, strukturált
- **Szemlélés:** Istenre való várakozás

Néhány gyakorlati megfontolás, tanács

- Időkeret és helyszín
- Szövegválasztás: *lectio continua*, mennyiség
- Hűség, kitartás, tisztelet, töredelem
- Lelki vezető és közösség fontossága

5. Példa, gyakorlás: Ter 32,14-32

Ut in omnibus glorificetur Deus

- **Köszönöm a
figyelmet!**